

2011-02-28

Dnr 43-2010:268

Beslut

efter riktad tillsyn inom området
skolpliktsbevakning i Bodens kommun och
Harads skola

Riktad tillsyn skolpliktsbevakning

2011-02-28

1 (2)

Dnr 43-2010:268

Bodens kommun
961 86 BODEN
buf@edu.boden.se

Harads skola
Telev. 2
960 24 Harads
anette.lund@edu.boden.se

Riktad tillsyn inom området skolpliktsbevakning i Bodens kommun och Harads skola

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens riktade tillsyn inom området skolpliktsbevakning syftar till att säkerställa skolpliktiga barns rätt till utbildning. Skolinspektionen ska bedöma om kommunen och skolor belägna i kommunen uppfyller författningarnas krav med avseende på skolpliktsbevakning.

Skolinspektionen har i tillsynen av Bodens kommun inte funnit annat än att kommunen har fungerande rutiner för bevakning av att alla skolpliktiga barn är skolplacerade eller får sin utbildning på annat föreskrivet sätt. Skolinspektionen har i tillsynen av Harads skola inte funnit några brister som måste åtgärdas.

Frånvarorapporteringen i kommunen sköts av skolorna och vid Harads skola har Skolinspektionen inte funnit annat än att författningarnas krav uppfylls. Förvaltningen kan genom det gemensamma verksamhetssystemet följa upp frånvaron vid de kommunala skolorna. Implementering pågår i verksamheterna för att få alla lärare att rapportera elevernas frånvaro i systemet för att möjliggöra kvalitetssäkrade data då det varje månad tas statistik ur systemet. Barn- och utbildningsnämnden har beslutat om en gemensam handläggningsrutin för de kommunala skolorna vad gäller skolpliktsfrågor.

Harads skola har fungerande rutiner för att ta reda på orsakerna till att elever är frånvarande. Skolans rutiner för att kunna åtgärda frånvaron och få eleven att åter delta i undervisningen fungerar. Skolan har inte haft några större problem med elever som är frånvarande utan giltig orsak.

Riktad tillsyn skolpliktsbevakning

2011-02-28

2 (2)

Dnr 43-2010:268

Politiker och tjänstemän vid kommunen framhåller att kommunen är relativt liten vilket medför att man har en god överblick och snabbt får kännedom om det uppstår problem runt en enskild elev.

Därutöver är Bodens kommun delaktig i ett projekt "NORRBUS" som är ett samarbete mellan Norrbottens läns landsting och länets kommuner. I projektet har man kommit överens om gemensamma riktlinjer för att samordna insatser kring barn och unga och deras familjer som är i behov av stöd från flera aktörer.

Bedömningar redovisas i bilagorna 2-3.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit projektledare Jonas Nygren, undervisningsrådet Elisabeth Fogelberg samt utredare Britta Seeger.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren

Enhetschef

Caroline Lindqvist

Utredare

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen
Bilaga 2	Beskrivning och bedömningar för Bodens kommun
Bilaga 3	Beskrivning och bedömningar för Harads skola

Allmänt om den riktade tillsynen

I den riktade tillsynen undersöker Skolinspektionen ett avgränsat område i ett begränsat antal kommuner och skolor. Målet med denna riktade tillsyn är att bedöma om kommuner och huvudmän för fristående skolor samt skolor belägna i kommunerna uppfyller författningarnas krav med avseende på skolpliktsbevakning. Syftet med detta är att säkerställa alla skolpliktiga barns rätt till utbildning.

Bestämmelser om skolpliktsbevakning finns i skollagen. Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram till dess.

De frågeställningar som ska besvaras inom ramen för den riktade tillsynen är följande.

- Har kommunen fungerande rutiner för bevakning av att alla skolpliktiga barn som ska vara folkbokförda i kommunen är skolplacerade eller får sin utbildning på annat föreskrivet sätt?
- Har kommunen och skolorna fungerande rutiner för frånvarorapportering?
- Fullgör huvudmannen för de fristående skolorna sin anmälningsskyldighet till hemkommunen när skolpliktig elev i de fristående skolorna är frånvarande i stor utsträckning utan giltig orsak?
- Lämnar huvudmannen för de fristående skolorna snarast uppgift elevens hemkommun när skolpliktig elev börjar eller slutar vid skolan?
- Har skolorna fungerande rutiner för att ta reda på orsaken till att eleven är frånvarande och för att kunna åtgärda den frånvaro som inte beror på att eleven är sjuk eller har annat giltigt skäl att utebli?
- Vilka strategier tillämpar skolorna för att få eleven att åter delta i undervisningen?

Bodens kommun och Harads skola ingår i Skolinspektionens riktade tillsyn inom området skolpliktsbevakning. Bodens kommun och Harads skola besöktes den 5 oktober 2010 av Caroline Lindqvist och Britta Seeger. Den riktade tillsynen omfattar 50 skolor och 28 kommuner. Tillsynen kommer att resultera i dels en övergripande rapport, dels ett beslut med bedömningar för respektive huvudman och skola där Skolinspektionen bland annat tar ställning till om skolförfattningarnas krav uppfylls.

Underlaget för Skolinspektionens bedömningar är dokument från kommunen och skolan samt den information som Skolinspektionen samlat in vid intervjuer och samtal med tjänstemän vid förvaltningen och barn- och utbildningsnämnden samt vid skolan.

Företrädare för kommunen och rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i detta beslut.

Beskrivning och bedömningar för Bodens kommun

Bodens kommun ligger i Norrbottens län, ca 3,5 mil från kusten. Kommunen har omkring 28 000 invånare och är den tredje största kommunen i länet. Centralorten Boden är största orten med ca 18 000 invånare.

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för frågor som rör utbildningsområdet. Nämnden har en förvaltning, Barn- och utbildningsförvaltningen. I kommunen finns 13 kommunala grundskolor och fem fristående skolor. I dessa verksamheter sammanlagt, inklusive förskoleklass, finns ca 3 000 elever.

Har kommunen fungerande rutiner för bevakning av att alla skolpliktiga barn som ska vara folkbokförda i kommunen är skolplacerade eller får sin utbildning på annat föreskrivet sätt?

Bedömning:

Skolinspektionen har inte funnit annat än att författningarnas krav uppfylls.

Författningshänvisning:

3 kap. 1 § och 13 § första stycket skollagen

Beskrivning och motivering:

Det löpande arbetet med skolpliktsbevakning sköts av studieadministrationen på barn- och utbildningsförvaltningen. Vissa beslut gällande skolplikt såsom beslut att ålägga skolgång, beslut om vitesföreläggande och beslut om skolpliktens fullgörande på annat sätt är delegerade av barn- och utbildningsnämnden till nämndens ordförande, vilket framgår av kommunens delegationsordning.

Studieadministratören bevakar nyinflyttade och nyutflyttade elever i kommunen via verksamhetssystemet "Extens". Verksamhetssystemet uppdateras en gång per vecka mot folkbokföringsregistret. För att underlätta kontrollen i kommunen finns även ett internetbaserat analysverktyg, "Analys". Studieadministratören tar varannan vecka ut en rapport som visar alla folkbokförda elever i kommunen som inte är skolplacerade. Vid oklarheter kontaktas Skatteverket för att reda ut eventuella felaktigheter och annars kontaktas berörda vårdnadshavare.

Om en nyinflyttad familj inte själv tagit kontakt med kommunens skoladministration, eller direkt med rektor vid en skola i kommunen, angående skolplacering kontaktas familjen av studieadministrationen eller av rektor på en närliggande skola på uppdrag av förvaltningen. Vid utflyttning syns dessa uppgifter i verksamhetssystemet. Förvaltningen informeras även av skolan om att eleven slutat.

Verksamhetssystemet innehåller vidare uppgifter om elever som är folkbokförda i kommunen men som fullgör sin skolgång i en annan kommun. Det finns även ett par elever, folkbokförda i kommunen, som periodvis vistas utomlands under terminerna och går i skolan i vistelselandet, dock med stöd från hemskolan i kommunen.

Kommunen upplever att det har varit svårigheter då elever folkbokförda i andra kommuner ska fullgöra sin skolgång i Bodens kommun, exempelvis barn som är familjehemsplacerade. Kommunen blir inte alltid informerad av elevens hemkommun att eleven nu vistas och ska gå i skola i Bodens kommun.

När det gäller bevakning av antalet elever som fullgör sin skolplikt i fristående skolor har Bodens kommun ett integrerat system i verksamhetssystemet som beräknar ersättningen till de fristående skolorna. De fristående skolorna rapporterar varje månad antalet elever som går i dessa skolor. Därefter sker en avstämning av det faktiska antalet elever varpå utbetalning av ersättningen görs. På detta sätt har kommunen kontroll över antalet elever som går vid fristående skolor. När elever börjar på en fristående skola ska vårdnadshavare och rektor vid skolan underteckna en blankett som sänds till kommunen. När elever slutar vid en fristående skola framgår det av dessa skolors månatliga rapporter som sänds in till kommunen.

Enligt kommunen saknas rutiner upprättade från kommunens sida gällande när och hur en fristående skola ska rapportera skolpliktiga elevers frånvaro till hemkommunen. I dagsläget har inga anmälningar inkommit. Kommunen kommer att ta initiativ genom den samverkansgrupp man har med fristående skolor att se över ett eventuellt behov av rutiner och överenskommelser.

Norrbottens läns landsting och länets kommuner har i projektet "NORRBUS" kommit överens om gemensamma riktlinjer för att samordna insatser kring barn och unga och deras familjer som är i behov av stöd från flera aktörer. Riktlinjerna anger att samverkanmöten mellan inblandade aktörer ska hållas inom 14 dagar i allvarliga ärenden. Även om dessa ärenden sällan har sitt ursprung i skolpliktsfrågor berörs ofta elevens skolgång och skolpliktsfrågor kan uppkomma som en följdproblematik.

Har kommunen fungerande rutiner för frånvarorapportering?

Bedömning:

Frånvarorapporteringen sköts av respektive skola och bedöms därför nedan under Harads skola.

Författningshänvisning:

3 kap. 13 § första stycket första meningen skollagen

Beskrivning och motivering:

Det är skolorna som sköter frånvarorapporteringen. Genom analysverktyget Analys, som är kopplat till skolornas frånvarorapporteringssystem, kan man på förvaltningsnivå hämta statistik över elevers frånvaro på procentuell nivå och individnivå. Analysverktyget är även tillgängligt för rektorerna. Statistiken omfattar inte fristående skolor. Implementering pågår under läsåret 2010/2011 i verksamheterna för att alla lärare ska rapportera elevernas närvaro/frånvaro i systemet. Under hösten 2011 kommer statistiken att vara kvalitetssäkrad så att denna kan redovisas regelbundet till barn- och utbildningsnämnden. Delar av nämnden har i dagsläget möjlighet att följa det interna arbetet med närvaro-/frånvarorapporteringen i verksamhetssystemet.

Barn- och utbildningsnämnden har beslutat om en handläggningsrutin för elevers frånvaro som gäller för kommunens samtliga grundskolor. I handläggningsrutinen anges bl.a. när elevärenden ska lyftas till barn- och utbildningsnämnden. Ännu har inte något ärende tagits upp i nämnden.

Kommunens skolor använder sedan 2009 programmet "Dexter" för frånvaro-rapportering för årskurserna 6–9. Under läsåret 2010/2011 kommer systemet att införas för alla grundskolans klasser i samtliga kommunens grundskolor.

Beskrivning och bedömningar för Harads skola

Harads skola ligger vid Luleå älv, 5 mil nordväst om Boden centralort. Skolan har 110 elever i årskurserna 1–9 samt förskoleklass. Elevantalet kan variera under året beroende på att skolan har två förberedelseklasser för nyanlända elever. Skolan består av 4 byggnader och inrymmer även fritidshem och förskola. Skolan är indelad i arbetsenheter 1–5:an och 6–9:an.

Skolans rektor tillträdde sin tjänst i januari 2010.

Har skolan fungerande rutiner för frånvarorapportering?

Bedömning:

Skolinspektionen har inte funnit annat än att författningarnas krav uppfylls.

Författningshänvisning:

3 kap. 13 § första stycket första meningen skollagen

3 kap. 11 § skollagen

6 kap. 7 § grundskoleförordningen

Beskrivning och motivering:

Harads skola följer kommunens handlingsplan för elevers frånvaro och använder det databaserade systemet "Dexter" för frånvarorapportering. I systemet rapporteras såväl giltig som ogiltig frånvaro, sen ankomst samt skolrelaterade aktiviteter som gör att eleven inte kan närvara vid en lektion.

Undervisande lärare för in uppgifter om frånvaro i Dexter vid varje undervisningstillfälle. Datasystemet är kopplat mot lärarens schema. Inte förrän läraren rapporterat in eventuella uppgifter om elevers frånvaro från lektionen kan läraren "kvittera" lektionen i systemet. Rektorn följer löpande om lärarna "kvitterat" sina lektioner vilket ger rektorn möjligheter att säkerställa att lärarna faktiskt rapporterar in frånvaro. Systemet är öppet i två veckor efter lektionstillfället och det kan vara någon dags fördröjning i lärarnas rapportering bl.a. beroende på att lärarna inte har tillgång till egna bärbara datorer. Lärarna noterar även frånvaron manuellt.

Vårdnadshavare har en egen inloggning till Dexter och kan sjukanmäla eleven direkt i systemet. Om vårdnadshavaren istället ringer till skolan och sjukanmäler eleven förs uppgiften in i Dexter av läraren eller av den personal som tog emot samtalet. Ansökan om ledighet kan inte ske via Dexter utan måste göras på en separat blankett.

Om en elev är frånvarande utan att detta meddelats skolan ringer ansvarig lärare (klassföreståndare/mentor) till vårdnadshavaren samma dag. Rektor uppgav att de elever som kommer till skolan också är på lektionerna och att det överhuvudtaget är få elever som är frånvarande i någon större utsträckning.

Inför varje utvecklingssamtal tar läraren ut statistik över den enskilda elevens frånvaro i varje ämne via Dexter. Statistiken finns sedan med som underlag i samtalet med eleven och vårdnadshavare.

Har skolan fungerande rutiner för att ta reda på orsaken till att eleven är frånvarande?

Bedömning:

Skolinspektionen har inte kunnat finna annat än att författningarnas krav uppfylls.

Författningshänvisning:

3 kap. 13 § första stycket första meningen skollagen

3 kap. 11 § skollagen

6 kap. 8 a § grundskoleförordningen

Beskrivning och motivering:

Om en elev är frånvarande utan att detta meddelats skolan ringer ansvarig lärare hem till eleven samma dag, som ett första steg till att ta reda på orsaken till frånvaron. Om det visar sig att eleven uteblir från skolan utan giltigt skäl använder skolan de handläggningsrutiner som tagits fram av kommunen. Det är i första hand läraren som kontaktar vårdnadshavarna, därefter kallas vårdnadshavarna till ett möte på skolan, vilket ska ske inom en vecka från frånvarons start. Om ingen förbättring skett ska skolan kalla till en elevvårdskonferens (EVK).

Beroende på vad som inledningsvis framkommit om orsakerna till elevens frånvaro kan den fortsatta utredningen se olika ut. Rektor nämner som exempel att om en elev har hög frånvaro på grund av återkommande sjukdom får skolsköterskan ansvara för den vidare utredningen och exempelvis boka tid hos skolläkare och/eller begära in sjukintyg. Skolan har inga problem med frånvaro, och hade därför lite svårt att beskriva konkreta fall.

Skolan har ett väl fungerande elevhälsoteam med specialpedagog, skolsköterska och kurator. Vid behov har skolan möjlighet att ta hjälp av en extern skolpsykolog. EHT träffas tillsammans med rektor var tredje eller var fjärde vecka. Vid dessa träffar får rektor kännedom om aktuella problem. Rektorn kan även direkt via Dexter ta ut uppgifter om frånvaro på individ- och skolnivå.

Har skolan fungerande rutiner för att kunna åtgärda den frånvaro som inte beror på att eleven är sjuk eller har annat giltigt skäl att utebli?**Bedömning:**

Skolinspektionen har inte kunnat finna annat än att författningarnas krav uppfylls.

Författningshänvisning:

3 kap. 13 § första stycket första meningen skollagen

6 kap. 8 a § grundskoleförordningen

Beskrivning och motivering:

Rektorn uppgav att skolan arbetar med åtgärder på olika sätt beroende på det enskilda fallet. Det genomförs vanligtvis samtal med eleven och vårdnadshavarna. Det upprättas även åtgärdsprogram. Eleven och vårdnadshavarna ges möjlighet att medverka vid utformandet av åtgärdsprogrammen.

Enligt skolans uppgifter och inskickat material framgår att skolan inte har några elever med en frånvaro över 20 procent under två månader eller mer. Enligt rektor har skolan överhuvudtaget haft få fall där elever uteblivit från skolan utan giltigt skäl. Det har förekommit att elever haft hög sjukfrånvaro men då har skolsköterskan kopplats in för att utreda orsakerna samt för att vidta behövliga åtgärder. Under en period förekom det att elever som kom med buss till skolan inte klev av vid busshållplatsen utan fortsatte in till Boden centrum. Med anledning därav placerade skolan en rastvakt vid busshållplatsen för att säkerställa att eleverna klev av bussen. Sedan dess har problemet upphört.

Skolan har ett bra samarbete med förvaltningen och kan få stöd av den centrala elevhälsan både vad gäller enskilda ärenden men även rådgivande på ett mer generellt plan. Rektorskonferens sker varje vecka och leds av för- och grundskolechefen. Vid dessa tillfällen kan frågor om frånvaro tas upp. I kommunens handläggningsrutiner anges när elevärenden ska lyftas till barn- och utbildningsnämnden. Ännu har inte något ärende tagits upp i nämnden. Skolan har ett gott samarbete med socialtjänsten och en socialsekreterare är knuten till skolan. Nätverksträffar hålls två gånger per termin. Även samarbetet med polisen fungerar bra och poliser besöker skolan regelbundet "och visar upp sig" och pratar med de äldre eleverna. Kontakt med barn- och ungdomspsykiatri (BUP) förekommer i enskilda ärenden och kan gälla direkta insatser.